

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 591/2014-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť D. K., zastúpeného advokátkou JUDr. Oľgou Michalíkovou, Jarková 89, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 201/2005, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 143/2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 198/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. septembra 2014 doručená sťažnosť D. K., (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Oľgou Michalíkovou, Jarková 89, Prešov, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 201/2005, postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 143/2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“)

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol:

„V mojej právnej veci - o zaplatenie 2 606,69 € vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 12 C 201/2005 proti žalovanému: ...so sídlom v M. bolo mi, resp. mojej právnej zástupkyňi dňa 15.7.2014 doručené uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o odmietnutí môjho dovolania podaného proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 26.1.2012, sp. zn. 5 Co 143/2011-144, ktorým bolo odmietnuté moje odvolanie podané proti uzneseniu Okresného súdu v Prešove sp. zn. 12C 201/2005-129 zo dňa 15.2.2010 o odmietnutí môjho podania z 29.2.2008, ktoré by podľa obsahu mohlo byť návrhom na začatie konania, a to s odôvodnením, že som napriek výzve urobenej formou uznesenia vady podania neodstránil a išlo o také nedostatky podania, pre ktoré nebolo možné v konaní pokračovať.

Krajský súd v Prešove uznesením z 26.1.2012 sp. zn. 5 Co 143/2011 moje vyššie uvedené odvolanie podané proti uzneseniu prvostupňového súdu odmietol s odôvodnením, že uznesenie súdu prvého stupňa č. k. 12C/201/2005-119, ktorým som bol vyzvaný na doplnenie svojho podania z 29.2.2008, bolo mi účinne doručené za použitia fikcie v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. 31. marca 2010, aj keď som sa o tomto nedozvedel. Takto 15 dňová lehota na podanie odvolania začala plynúť 1. apríla 2010 a skončila 15. apríla 2010. Tým, že som podal odvolanie osobne na súde prvého stupňa až 1. decembra 2011, podal som ho údajne po uplynutí odvolacej lehoty, a preto moje odvolanie súd ako oneskorene podané odmietol.

Proti tomuto uzneseniu krajského súdu som podal včas dovolanie, ktoré bolo uvedeným uznesením Najvyššieho súdu SR odmietnuté s tým, že existencia namietanej procesnej vady, ktorá by zakladala podľa §237 písm. f/ O.s.p. prípustnosť dovolania, nebola zistená a neboli zistené ani iné skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a odvolanie nie je prípustné ani podľa § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. ...

S uvedenými rozhodnutiami súdu nesúhlasím a som toho názoru, že daným postupom a rozhodnutím bol porušený zákon, nakoľko:

Nie je totiž pravdou, že ma prvostupňový súd v zmysle pokynov odvolacieho súdu poučil, akým spôsobom je potrebné odstrániť vady môjho návrhu na odpustenie lehoty na podanie odvolania pre zmeškanie lehoty podľa § 43 ods. 1 O.s.p., t.j. že mi táto písomnosť bola doručená za použitia fikcie v zmysle § 47 ods. 2 O.s.p. dňa 31.3.2010 a že som v stanovenej lehote vady podania/neodstránil, teda že som v predmetnom konaní nereagoval na výzvu súdu. Výzva súdu - uznesenie č. k. 12C/201/2005-119 zo dňa 29.2.2008 mi v skutočnosti ani právne doručená nebola. To potvrdil aj sám prvostupňový súd v odvolaní napadnutom uznesení, k čomu však dodal, že podľa § 47 ods. 2 O.s.p. zásielku možno považovať za doručenú dňom jej vrátenia súdu vzhľadom na oznámenie OO PZ Sabinov zo dňa 10.12.2009. S týmto postupom a názorom súdu sa však absolútne nestotožňujem. Zotrvávam na tom, že zásielka mi nebola súdom doručovaná zákonným postupom v zmysle ust. § 47 ods. 2 O.s.p.

Aj keď som uviedol v podanom dovolaní, že sa stále zdržiavam na adrese svojho trvalého bydliska z dôvodu opatrovania ZŤP manželky, ktorej som bol ÚPSVaR v Prešove ustanovený za opatrovníka, v skutočnosti som v inkriminovanom čase - kedy mi údajne zásielka bola doručovaná, absolvoval lekárske ambulantné vyšetrenia.

Príslušník OO PZ Sabinov sa nemohol v žiadnom prípade uspokojiť s informáciou môjho suseda ohľadom môjho zdržiavania sa na adrese môjho trvalého bydliska. Informácia suseda nemôže byť pre súd postačujúca táto nebola vôbec pravdivá ani nijak overená. Taktiež aj keď som vo svojich podaniach súdu nenamietal, že som o uložení zásielky na pošte nebol vyrozumený, čo som zrejme nepovažoval za podstatné, v skutočnosti som takto nebol nijak vyrozumený. Taktiež som nemal vedomosť ani o tom, žeby mi zásielka bola doručovaná OO PZ Sabinov alebo iným zákonným postupom.

Tieto skutočnosti som inak namietal aj v podanom odvolaní proti uzneseniu prvostupňového súdu č. k. 12C/201/2005-129 zo dňa 15.02.2010, ktoré som podal v lehote 15 dní odo dňa kedy mi toto bolo skutočne doručené. Odvolací súd sa však touto mojou námietkou, resp. jedným z dôvodov fakticky nezaoberal.

Trvám teda s celou rozhodnosťou na tom, že predmetná zásielka prvostupňového súdu mi doručená nijak nebola.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a následne nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo D. K. na súdnu ochranu upravené v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo na spravodlivé súdne konanie upravené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochranu ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 201/2005, Krajského súdu Prešov č.k. 5 Co 143/2011 a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Cdo 198/2013 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 5 Co 143/2011 zo dňa 26.1.2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na nové konanie a rozhodnutie.

3. D. K. sa priznáva náhrada trov konania právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR v sume 284,08 €. ktoré je Krajský súd v Prešove povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. Olgy Michalíkovej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže zákonom ustanoveným postupom domáhať svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhal zaplata nájhrady škody v sume 2 606,69 €. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 12 C 201/2005 z 11. decembra 2006 návrh sťažovateľa zamietol. Predmetný rozsudok okresného súdu bol doručený právnemu zástupcovi sťažovateľa, ako aj obchodnej spoločnosti... (žalovaná, pozn.), a rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 1. marca 2007.

Sťažovateľ podaním doručeným okresnému súdu 29. februára 2008 označeným ako „*Žiadosť o odpustenie lehoty*“ namietal, že rozsudok okresného súdu z 11. decembra 2006 nemohol nadobudnúť právoplatnosť, keďže dosiaľ nebol doručený jemu ani jeho právemu zástupcovi. Uznesením sp. zn. 12 C 201/2005 z 25. marca 2008 okresný súd návrh sťažovateľa na odpustenie lehoty na podanie odvolania proti rozsudku okresného súdu z 11. decembra 2006 zamietol.

Proti uzneseniu okresného súdu z 25. marca 2008 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením z 19. augusta 2008 tak, že predmetné uznesenie okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvého stupňa.

Po vrátení veci okresnému súdu bol sťažovateľ uznesením okresného súdu z 10. februára 2009 vyzvaný na doplnenie svojho podania z 29. februára 2008. Uvedené uznesenie bolo vzhľadom na oznámenie Obvodného oddelenia Policajného zboru Sabinov považované za doručené 11. novembra 2009 v súlade s § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Keďže do rozhodovania okresného súdu sťažovateľ svoje podanie nedoplnil a neopravil tak, ako bol vyzvaný v uznesení z 10. februára 2009, okresný súd jeho podanie odmietol uznesením z 15. februára 2010.

Sťažovateľ napadol uznesenie okresného súdu z 15. februára 2010 odvolaním podaným na okresnom súde 1. decembra 2011, ktoré krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 143/2011 z 26. januára 2012 odmietol ako podané po zákonom ustanovenej lehote. Aj v prípade doručovania uznesenia okresného súdu z 15. februára 2010 bola zásielka za použitia fikcie v zmysle § 47 ods. 2 OSP považovaná za doručenú, hoci si ju adresát v skutočnosti nevyzdvihol. Predmetné uznesenie okresného súdu nadobudlo právoplatnosť 16. apríla 2010.

Proti uzneseniu krajského súdu z 26. januára 2012 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 6 Cdo 198/2013 z 29. mája 2014 ako procesne neprípustné odmietol.

Podľa sťažovateľa postupom všeobecných súdov v jeho právnej veci nesprávnou aplikáciou ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich právnu fikciu doručenia zásielky určenej do vlastných rúk sťažovateľa bolo porušené jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu

Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá smeruje proti postupu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 12 C 201/2005, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti uzneseniu okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa mal krajský súd v rámci odvolacieho konania. Treba poznamenať, že sťažovateľ právo podať odvolanie, a to aspoň formálne vzaté (ako o tom bude zmienka ešte v ďalšom), aj využil.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti smerujúcej proti postupu okresného súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010).

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom krajského súdu

V tejto časti odôvodnenia ústavný súd uvádza, že lehoty na podanie sťažností proti uzneseniam krajského súdu považoval za zachované, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESĽP“ (napr. rozsudok ESĽP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniam krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, IV. ÚS 58/2011).

Zo stabilizovanej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inšinciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej

právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Ústavný súd už opakovane uviedol (napr. II. ÚS 13/01, I. ÚS 241/07), že ochrana ústavou, prípadne dohovorom garantovaných práv a slobôd (resp. ústavnosti ako takej) nie je zverená len ústavnému súdu, ale aj všeobecným súdom, ktorých sudcovia sú pri rozhodovaní viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 ústavy a zákonom (čl. 144 ods. 1 ústavy). Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu rozhodnutím súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou a dohovorom najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07).

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98 tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, patrí aj absencia ústavnoprávneho rozmeru namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia uznesenia z 26. januára 2012 uviedol:

„Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 10 ods. 1 O. s. p. preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa spolu s odvolaním, ktoré bolo podané, zaoberal sa najmä splnením podmienok odvolacieho konania vo vzťahu k včasnosti podaného opravného prostriedku a zistil, že napadnuté uznesenie prvostupňového súdu bolo doručované D. K. na adresu... do vlastných rúk. Keďže adresát nebol zastihnutý v mieste doručenia, doručovateľka vhodným spôsobom upovedomila adresáta D. K., že mu zásielku príde doručiť znovu dňa 09.03.2010, keďže prvý pokus doručenia dňa 08.03.2010 bol neúspešným.

Nový pokus doručenia dňa 09.03.2010 zostal bezvýsledný, preto doručovateľka uložila zásielku dňa 09.03.2010 na poštovom úrade a bol vyrozumený adresát, aby si písomnosť vyzdvihol. Keďže adresát si v stanovenej lehote písomnosť nevyzdvihol, zásielka bola vrátená prvostupňovému súdu dňa 31.03.2010. V takomto prípade podľa § 47 ods. 2 O. s. p. zákon používa fikciu, že písomnosť bola adresátovi doručená, hoci sa tak nestalo. Teda deň, kedy bola zásielka vrátená Okresnému súdu Prešov dňa 31.03.2010, je považovaný za deň doručenia tejto zásielky, aj keď sa žalobca o tomto nedozvedel.

Preto napadnuté uznesenie prvostupňového súdu sa stalo dňa 16.04.2010 právoplatné.

Odvolanie, ktoré bolo podané proti tomuto uzneseniu, ktoré si žalobca neprevzal tým, že si ho nevyzdvihol na poštovom úrade a zásielka bola vrátená prvostupňovému súdu a ktoré odvolanie bolo osobne podané na podateľňu Okresného súdu Prešov dňa 01.12.2011, je podané po lehote, ktorú stanovuje ust. § 204 ods. 1 O. s. p., kde je uvedené, že odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Keďže fikcia doručenia svedčí dňa 31.03.2010, odvolanie podané dňa 01.12.2011 je odvolaním podaným po zákonom stanovenej lehote.“

Ústavný súd s poukazom na obsah citovaného odôvodnenia uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že krajský súd dal jasnú a zrozumiteľnú odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktoré sťažovateľ nastolil. Vysvetlil, ako dospel k záveru o tom, že vo veci sťažovateľa boli splnené podmienky pre aplikáciu právnej fikcie doručenia. Odôvodnenie jeho rozhodnutia preto

spĺňa všetky požiadavky vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces vo vzťahu k odôvodneniu súdneho rozhodnutia.

Iba to, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu vyjadreným v napadnutom uznesení nestotožňuje, ešte nemôže zakladať splnenie podmienok prijateľnosti jeho sťažnosti.

Za tejto situácie ústavný súd konštatuje, že postupom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu označených základných práv sťažovateľa postupom najvyššieho súdu

V tejto súvislosti ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označenému základnému právu sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Právo na súdnu ochranu (ako aj právo na spravodlivé súdne konanie) sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné

podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacieho konania. V dovolacom konaní procesné podmienky vo všeobecnosti upravujú ustanovenia § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu z ustanovenia § 237 OSP výslovne vyplýva, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písm. a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 OSP. V posudzovanom prípade dovolací súd konštatoval:

„Prípustnosť dovolania podľa § 239 O.s.p. v predmetnej veci neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu, ani o uznesenie, ktorým by odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska, a ani o potvrdzujúce uznesenie, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Rovnako nejde ani o uznesenie odvolacieho súdu, potvrdzujúce uznesenie súdu prvého stupňa, ktorým bolo rozhodnuté o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.“

Ústavný súd z tohto hľadiska preskúmal uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie sťažovateľa odmietol. Nezistil pritom žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone.

Svoje rozhodnutie najvyšší súd vo vzťahu k namietanému pochybeniu všeobecných súdov nižšieho stupňa pri aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku upravujúcich doručovanie do vlastných rúk, v dôsledku čoho mala byť sťažovateľovi odňatá možnosť konať pred súdom, odôvodnil takto:

„V ustanovení § 237 O.s.p. sú vymenované vady, ktoré sú dôvodom prípustnosti dovolania smerujúceho proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu. Dovolací súd, vzhľadom na zákonnú povinnosť vždy na tieto vady konania prihliadnuť, preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk tam uvedených. Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľa, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O.s.p.“

Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

Medzi práva, ktoré procesné predpisy účastníkom občianskeho súdneho konania priznávajú, patrí nepochybne aj právo na preskúmanie vecnej správnosti prvostupňového rozhodnutia v inštančnom konaní odvolacím súdom na základe včas podaného riadneho opravného prostriedku za predpokladu, že jeho podanie zákon nevylučuje. Treba zdôrazniť, že podľa ustálenej súdnej praxe sa za odňatie možnosti konať pred súdom považuje aj taký postup, keď odvolací súd odmietne odvolanie ako oneskorene podané podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p., hoci pre také rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky.

V posudzovanej veci dovolací súd pri skúmaní, či k takejto vade nedošlo, vychádzal z ustanovenia § 204 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje, a z ustanovenia § 47 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého, ak nebol adresát písomností, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, kedy bola zásielka vrátená súdu za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nezozvedel.

Ako vyplýva z doručenky založenej v spise na č. l. 130, zásielka s uznesením súdu prvého stupňa bola žalobcovi doručovaná poštou na adresu jeho trvalého pobytu najskôr 8. marca 2010. Keďže žalobca nebol v uvedený deň zastihnutý, pošta sa mu pokúsila zásielku doručiť znova 9. marca 2010, ktorý pokus zostal taktiež neúspešný. Doručovaná zásielka bola preto v súlade s ustanovením § 47 ods. 2 uložená 9. marca 2010 na pošte, pričom žalobca nenamietal, že by nebol o tom vhodným spôsobom upovedomený. Rovnako nenamietal, žeby sa v čase doručovania v mieste doručenia písomnosti nezdržoval. Práve naopak, v dovolaní uviedol, že stále sa zdržiava na adrese svojho trvalého bydliska z dôvodu opatrovania manželky. Keďže žalobca si nevyzdvihol písomnosť počas jej uloženia na pošte, odvolací súd správne, v súlade s ustanovením § 47 ods. 2 O.s.p. považoval deň, kedy bola zásielka vrátená súdu, t. j. deň 31. marec 2010 za deň doručenia. Zákonná

pätnäsdňová lehota začala plynúť dňom 1. apríla 2010 a uplynula 15. apríla 2010 (štvrtok). Ak za tohto stavu žalobca podal odvolanie na súde prvého stupňa až 1. decembra 2011, podal ho aj podľa dovolacieho súdu oneskorene.

So zreteľom na vyššie uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že existencia namietanej procesnej vady, ktorá by zakladala podľa § 237 písm. f/ O.s.p. prípustnosť dovolania podaného žalobcom, nebola zistená. Keďže nezistil ani iné skutočnosti, ktoré by opodstatňovali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. a dovolanie žalobcu nie je prípustné ani podľa § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p., jeho dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 4 veta prvá O.s.p.“

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že najvyšší súd postupoval v súlade s procesnoprávnymi predpismi, keď odmietol dovolanie sťažovateľa ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný po skonštatovaní neexistencie dovolacích dôvodov v zmysle § 237 OSP s osobitným zameraním sa na sťažovateľovo tvrdenie, že konanie je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f) OSP. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odopretie prístupu k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku. Uznesenie najvyššieho súdu obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov a nejde o arbitrárne rozhodnutie nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Z uvedených skutočností vyplýva, že medzi namietaným postupom najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je taký vzťah, ktorý by odôvodňoval prijatie sťažnosti na ďalšie konanie po jej predbežnom prerokovaní. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd tiež konštatuje, že námietky sťažovateľa v sťažnosti, v ktorých uvádzal, že v čase doručovania uznesenia okresného súdu

z 15. februára 2010 sa z dôvodu ambulantných vyšetrení (8. a 9. marca 2010) nenachádzal v mieste svojho bydliska, ktoré súčasne uvádzal ako adresu na doručovanie písomností, neboli sťažovateľom v dovolacom konaní uplatnené, čo súčasne vylučuje právomoc ústavného súdu na ich preskúmanie. Vo vzťahu k podstate argumentácie sťažovateľa uvedenej v sťažnosti ústavný súd poukazuje na judikatúru najvyššieho súdu, v zmysle ktorej *„Adresát sa zdržiava v mieste doručenia písomnosti (§ 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) aj vtedy, keď v čase doručenia zásielky nie je fyzicky prítomný v mieste doručenia. Stav zdržiavania sa adresáta v mieste doručenia nenarušuje taká jeho neprítomnosť v mieste doručenia, ktorá vyplýva z adresátom zvolenej organizácie bežného pracovného dňa a nezakladá dôvod brániaci mu prevziať alebo vyzdvihnúť doručovanú zásielku. Inými slovami, adresát sa zdržiava v mieste doručenia, ak v čase doručenia nie je na dovolenke, liečení, pracovnej ceste a podobne mimo miesta doručenia.“* (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 212/2004). Preukazovanie neprítomnosti na uvádzanej adrese v čase doručovania zásielky len z dôvodu ambulantných vyšetrení za takýto dôvod považované byť nemôže.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. októbra 2014